

Ἡ «Τρισεύγενη» τοῦ Παλαμά.

Προλογίζοντας τὴ «Τρισεύγενη» ὁ Παλαμᾶς γράφει πῶς «Κ' ἓνα δράμα σὰν τὴν ἀνθρώπινη, τὴν ἀκέρεια τὴ ζωὴ διπλὴ τὴ ζῆ, μιὰ μοναχικὴ ζωὴ μέσα στὸ βιβλίον καὶ μιὰ ζωὴ κοσμικὴ μέσα στὸ θέατρο».

Ἡ Τρισεύγενη ὁλόκληρα χρόνια μοιράστηκε τὴ μοναχικὴ ζωὴ τῆς μ' ὄσους λάτρευσαν τὴ Παλαμικὴ ποίησι, ὡς πού ἐδῶ καὶ λίγες μέρες ἔζησε τὴ πρώτη οὐσιαστικὰ κοσμικὴ ζωὴ τῆς στὸ Ἑλληνικὸ θέατρο.

Καὶ ἀγάπησαν τὸ ἔργο ὅσοι δὲν τῷ ξερᾶν, τὸ χάριξαν ὅσοι τὸ εἶδαν μὲ ζωντανεμένους ἀπάνω στὴ σκηνὴ τοὺς τύπους πού τόσες φορές σιγοδιάβασαν σὲ ἡσυχες γωνίες, καὶ τὸ χειροκρότησε ὁλόψυχα ἡ καινούργια γενεά, ἡ γενεά αὐτὴ πού ὁ ποιητὴς στὰ νεανικὰ χρόνια του τόσες ἐλπίδες στήριξε, καὶ τόσο συγκινημένα τραγούδησε στὸ «Βιολί» τοῦ Γύφτου του.

Ἡ Τρισεύγενη, τὸ καλλίτερο ἀπ' τὰ νεοελληνικὰ ἔργα, εἶναι τὸ μονάκριβο δράμα τοῦ Παλαμά. Ἡ Ἑλληνικὴ συνείδησι τοῦ ποιητῆ τὸ ἀνέγκυσε ἀπὸ πηγὲς τοῦ τόπου καὶ Πλημμυρισμένο ἀπὸ τοπικὸ χρῶμα, ὑψώνεται πᾶνω ἀπὸ τόπους καὶ χρόνους, γιατί κλείνει τὸ αἰώνιο δράμα τῆς ἀνθρώπινης ψυχῆς.

Ἀγωνιστὴς ὁ Παλαμᾶς ὅπως καὶ ὁ Ἴψεν, τοῦ ὁποίου ἔψαλε τὸ θάνατο σὲ μιὰ ᾠδὴ του, κτυπᾷ κοινωνικὰ δεσμά τὴν ἀνλεύθερη πρόληψι μ' ὅλη τὴ δύναμι τῆς ἠρωϊκῆς ψυχῆς του. Μὰ βλέπει ἀγεφύρωτα τὰ ἠθικὰ χάσματα. Ἡ Τρισεύγενη μοιραία πεθαίνει γιατί εἰλικρινὴς καὶ ἠπερήφανη δὲ βρῖσκει τόπο μὲς τὴ ὑποκριτικὴ κοινωνία. Τὴν σκοτώνει τὸ συναίσθημα τῆς ἀδυναμίας τῆς νὰ ἀνυψωθῆ εἰς τὴν ἀλήθεια, καὶ τὸ συναίσθημα ὅτι ὁ ἄνδρας πού τὴ λατρεύει εἶναι κι' αὐτὸς ἀδύνατος γιὰ ν' ἀνεβῆ εἰς τὴν μεγάλη ἀγάτη.

Λίγο τηροῦνται οἱ δραματικοὶ κανόνες, τὸ ἔργο ἔχει ἐλάχιστη δράσι καὶ ἀντιθέτως πολλὴ ἀφήγησι. Ἡ γλῶσσα τῶν ἀπλοϊκῶν του τύπων δὲν ταιριάζει σ' αὐτοῦς. Ὅμως ἡ ποιητικὴ πνοὴ περνᾷ πᾶνω ἀπ' ὅλα καὶ τὰ ἐξουδετερώνει, τὰ ἐξαγνίζει.

«Τρισεύγενη» κλείνει τὸ δράμα τῆς πολυσύνθετης ἀνθρώπινης ψυχῆς, καὶ ξεχύνει τὸ λεπτὸ ἀρώμα τοῦ ἔρωτα καὶ τῆς ὁμορφιάς, τῆς καλωσύνης καὶ τῆς συμπόνιας πούναι οἱ αἰώνιες, οἱ ἀκατάλυτες ἀξίες τῆς ζωῆς.

Ἀνεβάστηκε ἀπ' τὸν κ. Ροντήρη μὲ στοργικὴ φροντίδα, στὸ μοίρασμα ὅμως τῶν ρόλων ἔγιναν λάθη σοβαρά.

Ἡ κ. Παξινού ἐργάστηκε εὐσυνείδητα, δὲν ἔδωσε ὅμως οὔτε τὸ λυρισμό, οὔτε τὴ ποιητικὴ πνοή, οὔτε τ' ἀνθισμένα νειάτα πού ἀποζητᾷ ὁ ρόλος. Ὁ ποιητὴς τονίζει ὅτι «οἱ τεχνίτες πού θὰ τύχαινε νὰ παίξουν δὲν πρέπει νὰ λησμονοῦν πῶς κάθε τι πού δείχεται ἀπλὸ εἶναι μοζὺ καὶ ποιητικόν». Ἡ «Τρισεύγενη» ὅπως καὶ ἡ Παλαμικὴ «Ἑλένη» εἶναι τὸ σύμβολο κάθε ἰδανικῆς ὁμορφιάς. Γυρεύει ποιητικὴ ἀπόδοσι, ἐνῶ ἡ κυρία Παξινού ἐπιτυγχάνει, καμμιά φορά, μόνο σὲ ρόλους ρεαλιστικούς. Ἐκτὸς αὐτοῦ οὔτε ἡ ὅλη ἐμφάνισις τῆς, οὔτε ἡ φωνὴ τῆς πρὸ πάντων τῆ βοήθησαν ν' ἀποδώσῃ τὴν ὀνειρεμένη Τρισεύγενη, σὲ σημεῖο πού κάθε ἐμφάνισις τῆς ἦταν καὶ μιὰ τραγικὴ διάψευσι τῆς περιγραφῆς τῆς.

Μέσα σ' ὅλους τοὺς Ἑλληνας ἠθοποιούς ὁ πιὸ

κατάλληλος γιὰ τὸν Πέτρο - Φλώρη ἦταν ὁ κ. Μινωτῆς. Παραδόξως δόθηκε στὸν κ. Γληνὸ ὁ ρόλος αὐτός, καὶ τὸν ἀπέδωσε μέτρια, ἐνῶ θὰ ἔπαιζε ἀσφαλῶς λαμπρὰ τὸ ρόλο του κ. Μινωτῆ.

Ἡ κ. Μανωλίδου γεμάτη τρυφεράδα καὶ πνοή, φώτισε πιὸ ἔντονα μὲ τὸ ἐκλεκτὸ παίξιμό τῆς, τὸ φωτοστέφανο τοῦ ὀνείρου καὶ τῆς καλωσύνης, πού ἔβαλε ὁ ποιητὴς στὴν ταπεινὴ «Ποθοῦλα». Ἡ Σαρφῶ Ἀλκαίου κι' ὁ Αἰμίλιος Βεάκης ἐπλαίσωσαν μὲ ἐπιτυχία τὴν ὅλη ἀπόδοσι, μὲ τὸ χαρακτηριστικὸ παίξιμό τους. Ὁ κ. Μινωτῆς περίφημος, καὶ ὁ κ. Ροζάν σὲ ὀρισμένες στιγμὲς ἐκλεκτός, ἰδιαίτερα στὸ φινάλε τῆς πρωτελευταίας εἰκόνας. Ὅσο γιὰ τὸ νέο ἠθοποιὸ κ. Κωστόπουλο, προσπάθησε μὲ πολλὴ φιλοτιμία ν' ἀποδώσῃ τὸ δύσκολο ρόλο τοῦ ὀνειροπαρμένου καλλιτέχνη. Τὰ σκηρικὰ τοῦ κ. Κλώνη, ἰδίως τὸ ἐσωτερικὸ τοῦ σπιτιοῦ τοῦ Πέτρου - Φλώρη, εἶχαν τόση ὁμορφιά, ὥστε τὸ κοινὸ ἐνθουσιασμένο τὰ χειροκρότησε. Ἡ ἐργασία τοῦ κ. Φωκά εἶναι μιὰ ἀπὸ τίς πολυτιμότερες συμβολὲς στὴν ἐπιτυχία τῆς Κρατικῆς Σκηνῆς. Τὰ περίφημα κοστούμεια του δύσκολα τὰ συναντᾷ κανεὶς καὶ στὰ μεγαλύτερα εὐρωπαϊκὰ θέατρα.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ Ι. ΚΑΚΟΥΡΗ